

Χανιώτικα νέα

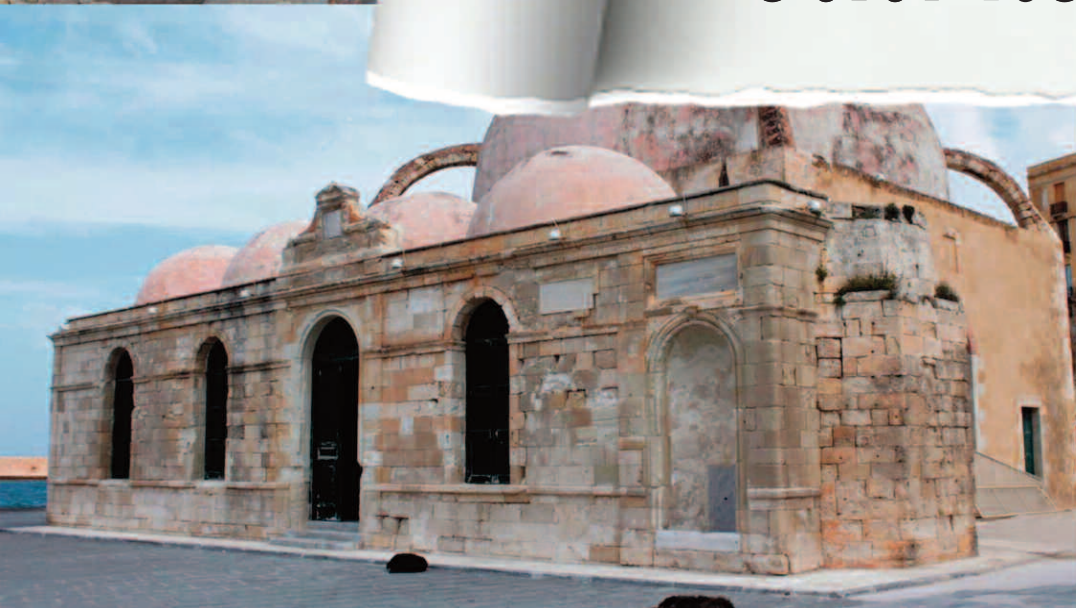
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ 10 Μαρτίου 2018

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΤΕΧΝΕΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΜΟΥΣΙΚΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ιστορική περιήγηση
στην πόλη των Χανίων

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

diadromes@haniotika-nea.gr

editorial

Αφορμή για ανοιξιάτικη βόλτα στην πόλη αποτελεί το σημερινό μας αφιέρωμα. Μια περιήγηση που μας συστήνει κάποια από τα σημαντικότερα ιστορικά μνημεία των Χανίων και ξετυλίγει το “κουβάρι” μιας ιστορίας που απλώνεται στο βάθος τριών χιλιετηρίδων.

Οι πολυάριθμοι κατακτητές που πέρασαν από την περιοχή άφησαν τα δικά τους χνάρια και συνέβαλαν στη διαμόρφωση ενός σκηνικού που, πατώντας στα θεμέλια του μινωικού πολιτισμού, παντρεύει τη Δύση με την Ανατολή.

γιορτάζουν

11/3

Θαλής,

Θάλλεια,

Σαβίνα,

Σωφρόνιος

13/3

Λεάνδρος

14/3

Βενέδικτος,

Ευφράσιος,

Ματθίλντη,

15/3

Αγάπιος

16/3

Χριστόδουλος

περιεχόμενα

σελ. 3 - Πολιτισμός

σελ. 4 - 6 ~ Ιστορική περιήγηση

στην πόλη των Χανίων

σελ. 7 ~ Παιδότοπος

σελ. 8 ~ Υγεία & Βότανα

σελ. 9 ~ Ιστορία της Ιατρικής

σελ. 10 ~ Αφορμή, Βιβλία

Από την ταινία: “Wild”

ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Διήμερο αφιέρωμα στο
γερμανικό κινηματογράφο

Διήμερο αφιέρωμα στο Γερμανικό Κινηματογράφο θα πραγματοποιηθεί την Πέμπτη 15 και την Παρασκευή 16 Μαρτίου στις 7 μ.μ. στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων με ελεύθερη είσοδο.

Το διήμερο διοργανώνουν η Περιφέρεια Κρήτης – Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και το Κέντρο Γκαίτε Χανίων με την υποστήριξη του Ινστιτούτου Γκαίτε Αθηνών.

Οι ταινίες που θα προβληθούν είναι:

-Πέμπτη 15 Μαρτίου 2018:

•7 μ.μ.: Kaddisch (Προσευχή) για έναν φίλο (2010/2011, 94')

Σενάριο & Σκηνοθεσία: Leo Khasin, Ηθοποιοί: Ryszard Ronczewski, Neil Belakhdar, Neil Malik Abdullah κ.α.

•8.45 μ.μ.: Wild (2016, 90'): Σκηνοθεσία: Nicole Kretitz

Ηθοποιοί: Lilith Stangenberg, Georg Friedrich, Silke Bodenbender, κ.α.

•10.30 μ.μ.: Η περαστική του Σαν Σουσί (Γαλλία/Γερμανία 1982, 108')

Σκηνοθεσία: Jacques Rouffio

Ηθοποιοί: Romy Schneider, Michel Piccoli, Helmut Griem, Mathieu Carriere κ.α.

-Παρασκευή 16 Μαρτίου 2018

•7 μ.μ.: Céleste (1981, 106')

Σενάριο & Σκηνοθεσία: Percy Adlon

Ηθοποιοί: Eva Mattes, Jürgen Arndt, Norbert Wartha, Wolf Euba

•9 μ.μ.: Υπόθεση Fritz Bauer (2014/15, 105')

Σκηνοθεσία: Lars Kraume

Ηθοποιοί: Burghart Klaußner, Ronald Zehrfeld, Sebastian Blomberg κ.α.

•11 μ.μ.: B-MOVIE: LUST & SOUND IN WEST-BERLIN (2015, 94')

Ντοκιμαντέρ των Jörg A. Hoppe, Klaus Macek, Heiko Lange.

Εκθεση μαθητικής
δημιουργίας

Εκθεση σχολείων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης εγκαινιάζεται τη Δευτέρα 12 Μαρτίου στις 6:30 μ.μ. στην Πύλη Sabbionara. Την έκθεση διοργανώνουν ο Δήμος Χανίων, η ΚΕΠΠΕΔΗΧ ΚΑΜ και οι Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Χανίων στο πλαίσιο της «Ανοιξης Καλλιτεχνικής Δημιουργίας 2018».

Στην έκθεση συμμετέχουν τα σχολεία: 6ο Γυμνάσιο Χανίων, Εσπερινό ΕΠΑΛ Χανίων, 1ο ΕΠΑΛ Χανίων, Πατριαρχική Εκκλησιαστική Σχολή Κρήτης, ΕΕΕΕΚ Χανίων, Γυμνάσιο Βουκολίων, Γενικό Λύκειο Ακρωτηρίου, ΕΠΑΛ Ακρωτηρίου.

Θα διαρκέσει έως το Σάββατο 24 Μαρτίου και λειτουργεί Δευτέρα - Παρασκευή 9 π.μ. - 1 μ.μ.

Παρουσίαση βιβλίου
Χαρ. Σκριβιλιωτάκη

Παρουσίαση του βιβλίου “ΑΖΙΜΟΥΘΙΟ” (αυτοβιογραφικού χαρακτήρα πεζογραφία) του αλυσμόνιτου Χανιώτη συγγραφέα Χαράλαμπου Σκριβιλιωτάκη, οργανώνουν ο Σύνδεσμος για τη Διάδοση των Καλών Τεχνών στην Κρήτη και οι εκδόσεις “Πυξίδα” την Πέμπτη 15 Μαρτίου στις 7.30 μ.μ. στο Βενιζέλειο Ωδείο Χανίων. Η παρουσίαση θα πραγματοποιηθεί από τους: Καίτη Αλέξη, Μαρίνα Γιακουμάκη, Πηνελόπη Ντουντουλάκη, Βασίλη Χαρωνίτη.

Τραγούδια θα αποδώσουν μέλη της Χορωδίας του Βενιζέλειου Ωδείου Χανίων με συνοδεία κιθάρας από τον Ανδρέα Σταυρακάκη.

Φεστιβάλ ιταλικού
κινηματογράφου

Συνεχίζεται το 4ο Φεστιβάλ «Ένας μήνας με Ιταλικό κινηματογράφο», που διοργανώνει ο Σύλλογος “Φίλοι της Ιταλίας” υπό την αιγίδα του Ιταλικού Μορφωτικού Ινστιτούτου Αθηνών και με την συνεργασία του Δήμου Χανίων και της ΚΕΠΠΕΔΗΧ ΚΑΜ στην αίθουσα προβολών του Κ.Α.Μ.

Η δεύτερη ταινία, “Η γενιά των 1000 ευρώ”, γυρισμένη στο Μιλάνο, είναι μια κωμωδία για την σημερινή οικονομική ανασφάλεια των τριαντάρδων της εποχής και θα προβληθεί την Κυριακή 11 Μαρτίου στις 7 μ.μ..

Οπερα σε ζωντανή
μετάδοση

Η όπερα Semiramis του Rossini θα προβληθεί σε ζωντανή μετάδοση από τη Metropolitan Opera της Νέας Υόρκης το Σάββατο 10 Μαρτίου στο ΚΑΜ στις 7.55 μ.μ. Είσοδος: 15 €- 10 €

Παράσταση
Καραγκιόζη

Το θέατρο σκιών Αθανασίου παρουσιάζει την παράσταση: “Ο Καραγκιόζης στον οδοντίατρο” αύριο Κυριακή 11 Μαρτίου στον κινηματογράφο: “Ελληνίς” στις 11.30 π.μ. και στις 5 μ.μ..

διαδρομές

τεύχος 769
Εβδομαδιαίο Πολιτιστικό Ενθετο
της εφημερίδας “Χανιώτικα Νέα”

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ -
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ Α.Ε.

ΙΔΡΥΤΗΣ: Γιάννης Ε. Γαρεδάκης
ΕΚΔΟΤΗΣ: Μανώλης Α. Γαρεδάκης
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Παρασκευάς Ν. Περάκης
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
“ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ”:
Ελευθερία Μ. Κουμή

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:
Γιώργος Δρακάκης, Γιώργος
Κώνστας, Γιάννης Λυβιάκης,
Δημήτρης Μαριδάκης, Γιάννα
Μαρουλοσφάκη, Βασιλική
Τωμαδάκη, Ελένη Φουντουλάκη

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ:
Δέσποινα Βάλλα, Νίκη Ξυφανταράκη,
Ελένη Σταυρίδη
ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ:
Νεκτάριος Κακατσάκης
ΠΙΕΣΤΕΣ: Hussein Rajafitkhar,
Γιάννης Περάκης,

Γιώργος Στεφανάκης
ΣΥΝΤΑΞΗ: Εμπορικό Κέντρο
“Ερμής” (Μπουνιαλή 11-19)
τηλ. 28210 51.003 - 6,
fax 28210 51.007
e-mail: info@haniotika-nea.gr

ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ:
Καραϊσκάκη 49, τηλ. 28210 70.563 -
6 fax 28210 91.900
Διαφημιστικό Τμήμα:
Εύα Κουμή τηλ.: 2821070.563 - 6
e-mail: ads@haniotika-nea.gr

ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Ομιλία Ross Daly

Στη Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων, το Σάββατο 10 Μαρτίου, στις 7 μ.μ., ο Ross Daly, διεθνούς κύρους Ιρλανδός μουσικός, που επέλεξε ως βάση του την Κρήτη, θα πραγματοποιήσει ομιλία με θέμα: "Ο πύργος της Βαβέλ και το Wetiko, στην κοσμοθεωρία των αυτόχθονων της Βόρειας Αμερικής", στο πλαίσιο της έκθεσης "Εικαστικοί των Χανίων ερμηνεύουν τον Πύργο της Βαβέλ". Είσοδος ελεύθερη.

Όπως εξηγεί ο Daly: «Ο όρος Wetiko προέρχεται από τη γλώσσα της φυλής των Nēhiyaw ή Cree (όπως

τους ονόμασαν οι Γάλλοι), μια φυλή αυτόχθονων του βορειοανατολικού Καναδά. Αναφέρεται σε μια ψυχική ασθένεια που οι Nēhiyaw, καθώς και άλλες πολλές αυτόχθονες φυλές της Αμερικής, πίστευαν και πιστεύουν ότι είναι στη ρίζα όλων των δεινών του ανθρώπου και που, νομοτελειακά, θα επιφέρει την αυτοκαταστροφή του, εάν δεν μάθουμε να τη διαχειριστούμε και να θεραπευτούμε από αυτήν».

Στη συνέχεια ο Ross Daly και η Κέλυ Θωμά θα παρουσιάσουν ένα σύντομο μουσικό πρόγραμμα.

Στα Χανιά, σε πρώτη πανευρωπαϊκή ερμηνεία από τον Δημήτρη Ντρουμπογιάννη, θα παρουσιαστεί το έργο του διεθνούς φήμης Ιταλού συνθέτη Marco Missinato "Soave" την Δευτέρα 12 Μαρτίου στις 8 μ.μ στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής της Μεσογείου.

ΣΤΟ Κ.Α.Μ.

Παρουσίαση έργου του Marco Missinato

Η εκδήλωση στην οποία η είσοδος θα είναι ελεύθερη, συνδιοργανώνεται από το Ωδείο Ιωάννη Μανιουδάκη και την ΚΕΠ-ΠΕΔΗΧ-ΚΑΜ του Δήμου Χανίων και εντάσσεται στο πλαίσιο των εκδηλώσεων "άνοιξη Καλλιτεχνικής Δημιουργίας 2018". Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση, «ο ίδιος ο κ. Missinato, ο οποίος τις τελευταίες δεκαετίες ζει και εργάζεται στο Los Angeles των Ηνωμένων πολιτειών Αμερικής, εξέφρασε την επιθυμία να παρουσιάσει στην πόλη μας -σε πρώτη πανευρωπαϊκή εκτέλεση- το μουσικό έργο του, με την επωνυμία "Soave". έργο που αποτελείται από 15 οργανικές συνθέσεις (Piano Solo), που εμπιστεύθηκε στον συμπολίτη μας (και στο πρόσφατο παρελθόν και μαθητή του Ωδείου Ι. Μανιουδάκη) και διακεκριμένου πλέον σολίστ του πιάνου, Δημήτρη Ντρουμπογιάννη, ο οποίος και θα ερμηνεύσει επί σκηνής το έργο, παρουσία του ίδιου του δημιουργού».

ΣΤΟΝ ΚΕΦΑΛΑ

Μουσική συνάντηση

■ Με Γιώργο Ανδρέου, Κορίνα Λεγάκη και Νίκο Πλανά

Μουσική συνάντηση με τον Γιώργο Ανδρέου, την Κορίνα Λεγάκη και τον Νίκο Πλανά, θα πραγματοποιηθεί αύριο Κυριακή 11 Μαρτίου στις 7 μ.μ. στην πρώην Δημοτική Σχολή Κεφαλά (Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης) στο οποίο λειτουργεί για δεύτερη χρονιά ένας πυρήνας Ωδείου υπό την επιμέλεια έμπειρων καθηγητών του Βενιζελείου Ωδείου.

Την συναυλία θα ανοίξουν οι μαθητές του παραρτήματος των τάξεων της καθηγήτριας Ευαγγελίας Σκούφη στο πιάνο και του Νίκου Πλανά στην κιθάρα.

Θα υπάρξει ένα κουπόνι εισόδου 10 ευρώ για την ενίσχυση και την στήριξη των εξόδων της εκδήλωσης και του παραρτήματος.

Όπως επισημαίνει ο υπεύθυνος του Παραρτήματος Ωδείου Κεφαλά Αποκορώνου, Διονύσης Θεοδωράκης, οι καλλιτέχνες συμμετέχουν αφιλοκερδώς.

ΣΤΟΝ ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΚΟ ΟΜΙΛΟ

Μουσικά "Ιριδίσματα"

Μουσική εκδήλωση με ελεύθερη είσοδο θα πραγματοποιηθεί τη Δευτέρα 12 Μαρτίου στις 8.30 μ.μ. στον Ιστιοπλοϊκό Όμιλο Χανίων, στα πλαίσια της Έκθεσης εικαστικής δημιουργίας Γυναικών Ιριδίσματα 2017 που διοργανώθηκε από το Σύλλογο Γυναικών Καλλιτεχνών Χανίων «ΙΡΙΣ» και τον ΙΟΧ, με έργα των Μελών του Συλλόγου. Στην εκδήλωση θα αποδοθούν γνωστά, παλιά κι αγαπημένα τραγούδια. Συμμετέχουν φιλικά: Γιάννης Γιαννακάκης (πλήκτρα), Στέλιος Γαζιώτης (σαξόφωνο), Κώστας Κανέλλος (κλαρινέτο), Χάρης Ανδρεαδάκης (κιθάρα) και Ζαχαρένια Σημανδράκη (τραγούδι).

ΣΤΟ Κ.Α.Μ.

Ρεσιτάλ πιάνου Κωνσταντίνας Βιδαλάκη

Ρεσιτάλ Πιάνου της Κωνσταντίνας Βιδαλάκη θα πραγματοποιηθεί την Τρίτη 13 Μαρτίου στις 8.30 μ.μ. στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου. Είσοδος ελεύθερη.

Συνδιοργάνωση: Δήμος Χανίων, ΚΕΠΠΕΔΗΧ ΚΑΜ, Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Χανίων.

ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΧΝΗΣ ΜΥΛΩΝΟΓΙΑΝΝΗ

Εκθεση ζωγραφικής

Έκθεση ζωγραφικής των Ολγα Βερυκάκη, Τζαν Λιοδάκη, Κατερίνα Τσεμπελή & Πέπη Χατζηδάκη εγκαινιάζεται το Σάββατο 17 Μαρτίου, στην αίθουσα Τέχνης Β. Μυλωνογιάννη στα Χανιά (Χαρ. Τρικούπη 14).

Όπως αναφέρει η ιστορικός τέχνης Μ. Κοντομυτάκη στο έντυπο της έκθεσης: «Ο επισκέπτης καλείται να περιφερθεί σε μια έκθεση εικαστικής αφήγησης στην οποία μέσα από τέσσερα ξεχωριστά κεφάλαια, γινόμαστε κοινωνοί των ιστοριών, των παρατηρήσεων και των «πιστεύω» τεσσάρων εικαστικών. Παράλληλα μας προτρέπουν να αποπειραθούμε να κάνουμε εμείς το ίδιο συνθέτοντας την αντίστοιχη δική μας αφήγηση. Οι διαφορετικές τεχνικές προσεγγίσεις «συνπλέουν» μεταξύ τους ενισχύοντας ταυτόχρονα η μία την διήγηση της άλλης. Κοινό χαρακτηριστικό τους η μεστή, καλά στημένη εικαστική επιχειρηματολογία που κάνει το κάθε εικαστικό κεφάλαιο πλήρες και αυτοτελές...».

Η έκθεση θα διαρκέσει έως 4 Απριλίου και θα είναι ανοικτή 11-1 ηρώι και 6-9 απόγευμα, καθημερινά εκτός Κυριακής.

ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ "ΑΡΕΝΑ"

"Ψηλά απ' τη γέφυρα"

Η Θεατρική Ομάδα "Αρένα" παρουσιάζει το έργο "Ψηλά απ' τη γεφυρα" του Άρθουρ Μίλλερ σε σκηνοθεσία του Δημήτρη Καλογεράκη. Παραστάσεις θα δοθούν στις 16, 17, 18 και 23, 24, 25 Μαρτίου, ώρα 9 μ.μ. στο θέατρο Δημ. Βλησίδη, (κάτω Κουμ Καπί).

Ένα έργο αριστοτεχνικά γραμμένο απ' τον Άρθουρ Μίλλερ, τοποθετημένο στην Αμερική του 1950, με κύριο θέμα την αγάπη, τον ανεκπλήρωτο έρωτα, την ελευθερία και την τιμή.

Ο Εντι Καρμπόνε, ναυτεργάτης στο λιμάνι της Νεας Υόρκης, μεγαλώνει μαζί με την γυναίκα του Μπεατρίς την ορφανή ανιψιά τους. Στο σπίτι τους φτάνουν παράνομα μετανάστες απ' την Ιταλία, τα μακρινά ξαδέρφια της Μπεατρίς. Ο ένας ερωτεύεται την ανιψιά. Ο Εντι δεν μπορεί να δεχτεί ότι η μικρή θα τα φτιάξει με έναν άφραγκο μετανάστη και προσπαθεί να μπει εμπόδιο στην σχέση τους. Από αγάπη γι' αυτήν, ή από κάτι άλλο που του κατατρώει την ψυχή;

Συνδιοργάνωση: ΚΕΠΠΕΔΗΧ – ΚΑΜ Δήμου Χανίων

ΧΑΡΗΣ
ΣΤΡΑΤΙΔΑΚΗΣ

Ιστορική περιήγηση στην πόλη των Χανίων

ΑΦΕΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑΣΗ 1Η: ΠΛΑΤΕΙΑ 1866

Πρώτη στάση στην -επίσης- πρώτη πλατεία της νέας πόλης, διαμορφωμένη στη θέση των μουσουλμανικών νεκροταφείων (Μεζαριών) και γνωστότερη παλιότερα με το όνομα «Πλατεία Νέων Καταστημάτων». Το παρελθόν της αυτό των νεκροταφείων υπενθυμίζει το μεταφερμένο από τον τεκέ των Μεβλεβίδων (σήμερα ΚΑΠΝΚ) σιντριβάνι στο κέντρο της, ενώ πρόσθετη ιστορικότητα της προσδίδουν οι προτομές οκτώ ηρωικών μορφών των Χανίων, θυμίζοντας στον τομέα αυτό το Πεδίο του Αρεως της Αθήνας & τον Κήπο Ηρώων του Μεσολογγίου. Πρόκειται για τις προτομές των Βασιλείου Χάλη, στρατάρχη της Κρήτης, Μαθιού Μυλωνογιάννη, γενικού αρχηγού του Αποκόρωνα, Χατζημικάλη Γιάνναρη, γενικού αρχηγού Κυδωνίας, Κωσταρού Βολουδάκη, αρχηγού του Αποκόρωνα, Κωνσταντίνου Κριάρη, αρχηγού του Σελίνου, Αναγνώστη Σκαλίδη, αρχηγού της Κισάμου, Ιωάννη Ζυμβρακάκη, στρατιωτικού διοικητή των Χανίων κατά την επανάσταση του 1866 και του Σταμάτη Βολάνη, επίλαρχου που εκτελέστηκε το 1935 ως συμμετέχων στο κίνημα του έτους εκείνου.

ΣΤΑΣΗ 2Η: ΟΔΟΣ ΧΑΛΗΔΩΝ - ΚΤΗΡΙΟ ΚΟΥΝΔΟΥΡΟΥ - ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Ακολουθούμε τώρα τον κεντρικό δρόμο εισόδου στη μεσαιωνική πόλη των Χανίων, τη Ruga Magistra, κάτω από την οποία θα πρέπει να διασώζονται τμήματα τουλάχιστον του αγωγού που οδηγούσε το νερό από τα Περιβόλια στο κεντρικό αναβρυτήριο των Χανίων στο τέλος του δρόμου, στην πλατεία του Σαντριβανιού. Μπροστά μας έχουμε ένα τυπικό εμπορικό κτήριο νεοκλασικής αρχιτεκτονικής των αρχών του 20ού αιώνα (1910), γνωστό ως “Καταστήματα Κούνδουρου” από το όνομα του ιδιοκτήτη του. Στο πρώτο τρίτο του τριμερούς κτηρίου στεγάζεται σήμερα η Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων.

ΣΤΑΣΗ 3Η: ΟΔΟΣ ΧΑΛΗΔΩΝ - ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ - ΜΟΝΗ ΚΑΠΟΥΤΣΙΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ

Το έτος 1879 στην οδό Χάληδων εγκαινιάστηκε ο καθολικός ναός των Χανίων, αφιερωμένος στην Παναγία. Από τότε βρίσκεται σε συνεχή λειτουργία και αποτελεί τόσο τον ενοριακό ναό των καθολικών χριστιανών της πόλης όσο και τον καθεδρικό ναό της Καθολικής Επισκοπής Κρήτης. Ο ναός είναι νεοκλασικού ρυθμού. Δίπλα ακριβώς βρίσκεται η μονή των Καπουτσίωων μοναχών, η οποία ιδρύθηκε από μοναχούς που έφτασαν στα Χανιά το έτος 1566. Εντυπωσιακό είναι και το θύρωμα με την επιγραφή στο επιστήλίο του «VERORUM PATER PAVI S SPIRITU MDCXI ».

ΣΤΑΣΗ 4Η: ΟΔΟΣ ΧΑΛΗΔΩΝ - ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΕΙΣΟΔΙΩΝ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Ο σημερινός καθεδρικός ναός είναι οικοδομημένος στη θέση παλαιότερου ναού της Παναγίας του 14ου αιώνα. Το έτος 1645 μετατράπηκε σε σαπωνοποιείο, χωρίς να αλλάξει η διαρρύθμισή του. Επί σουλτάνου Αβδούλ Μετζίτ, στα πλαίσια των οθωμανικών μεταρρυθμίσεων η Χριστιανική Κοινότητα των Χανίων ζήτησε τον χώρο για την αναβίωση του ναού. Ο χώρος παραχωρήθηκε και οι οικοδομικές εργασίες ξεκίνησαν με σημαντική επιχορήγηση από το Οθωμανικό δημόσιο ταμείο και ενίσχυση της Χριστιανικής Κοινότητας των Χανίων. Οι εργασίες ολοκληρώθηκαν το 1860 και ο ναός απέκτησε τη μορφή τρίκλιτης βασιλικής με υπερυψωμένο το μεσαίο κλίτος. Ο ανατολικός τοίχος του κοσμεύεται με μεγάλες και εντυπωσιακές αγιογραφίες των Γ. Καλλιτεράκη, Γ. Σταυράκη, Ε. Τριπολιτάκη και Δ. Κοκότση. Γύρω από το ναό ήταν οικοδομημένα τα Χριστιανικά Καταστήματα της πόλης, που κάπκαν κατά τους εμρησμούς του 1897 και ανοικοδομήθηκαν επί Αυτονομίας με χρήματα του τσάρου της Ρωσίας. Τα κτήρια αυτά κατεδαφίστηκαν κατά τις δεκαετίες του 1950-1960, για διεύρυνση του αύλειου χώρου του ναού.

ΣΤΑΣΗ 5Η: ΟΔΟΣ ΧΑΛΗΔΩΝ - ΧΑΜΑΜ

Το μεγαλύτερο από τα οθωμανικά λουτρά της πόλης, χωρίς την περιμετρική του στοά, η οποία και έχει κατεδαφιστεί. Χρησιμοποιείται ως εμπορικό κατάστημα, ενώ στη θύμηση των παλιότερων υπάρχει εκείνη του καμπανοχυτίριου. Το συγκρότημά του χαμάμ οικοδομήθηκε στη θέση της μονής της Αγίας Κλάρας της περιόδου της Βενετοκρατίας.

ΣΤΑΣΗ 6Η: ΤΟ ΠΑΛΙΜΨΗΣΤΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ

Στο μεγάλο κτηριακό συγκρότημα της καθολικής μονής του Αγίου Φραγκίσκου διακρίνονται πολλές οικοδομικές φάσεις. Το αρχικό τμήμα του καθολικού βρίσκεται στο μέσο του σημερινού κτηρίου και στεγαζόταν με διαφορετικό τρόπο, μέχρι που σε επόμενη φάση η στέγη έγινε οξυκόρυφη και το εσωτερικό του ναού διαμορφώθηκε σε κλίτη. Αργότερα κατασκευάστηκαν τα τρία παρεκκλήσια που διακρίνονται στη βόρεια πλευρά, ενώ τα κελιά των μοναχών στη νότια πλευρά, που διαμορφώνονταν σε διπλή στοά, παραμένουν ενταγμένα στα εκεί καταστήματα. Εκτός των παραπάνω, διασώζεται ο κήπος της μονής και η βάση του πύργου του καμπαναριού. Στα χρόνια της Οθωμανικής κατοχής ο ναός είχε μετατραπεί στο τζαμί Γιουσούφ Πασά, οπότε στη βορειοδυτική του πλευρά προστέθηκε ο -ερειπωμένος σήμερα- μιναρές και η κρήνη της αυλής. Σήμερα χρησιμοποιείται ως Αρχαιολογικό Μουσείο και στον εσωτερικό του χώρο και στην αυλή εκτίθενται τεκμήρια όλων των ιστορικών περιόδων της πόλης των Χανίων και της ενδοχώρας τους.

Ιστορική περιήγηση στον τόπο και τον χρόνο, στα σοκάκια της παλιάς πόλης, στην ιστορία μιας από τις αρχαιότερες πόλεις της Ελλάδας, με εμφανή, σε κάθε στάση, τα χνάρια των διαφορετικών πολιτισμών που άφησαν το αποτύπωμά τους.

ΣΤΑΣΗ 7Η: ΟΔΟΣ ΧΑΛΗΔΩΝ - ΠΑΛΙΟ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ

Στη θέση του θεωρούμενου ως ενετικού ναυαρχείου στεγάστηκε επί οθωμανικής κατοχής το Δημαρχείο της πόλης και το πολιτικό της νοσοκομείο, με την προσθήκη ορόφου. Σήμερα που το κτήριο επισκευάζεται, μας εντυπωσιάζουν τα δίλοβα υψίκορμα παράθυρα και το θύρωμα που διανοίγεται στην κάθετη οδό Ζαμπελίου και που ίσως κάποτε ανήκε στο ίδιο συγκρότημα, όπως βέβαια και η πλάκα της οθωμανικής κρήνης ακριβώς στη γωνία των δύο δρόμων.

ΣΤΑΣΗ 8Η: ΠΑΡΟΔΟΣ ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ - ΕΒΡΑΪΚΗ ΣΥΝΑΓΩΓΗ

Η εβραϊκή κοινότητα των Χανίων είναι μία από τις αρχαιότερες της Ευρώπης, πιθανόν του 10ου μ.Χ. αιώνα. Το κτήριο στο οποίο στεγάστηκε γύρω στο έτος 1560, αποτελούσε πριν τον καθολικό ναό της Αγίας Αικατερίνης, που είχε καταστραφεί από κανονιοβολισμό. Παραχωρήθηκε στην εβραϊκή κοινότητα της πόλης ως ανταπόδοση της εργασίας που είχε προσφέρει στην οικοδόμηση των τειχών. Πριν από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο λειτουργούσαν στα Χανιά δύο συναγωγές, που μοιράζονταν μια κοινή αυλή. Η δεύτερη καταστράφηκε κατά τη Μάχη της Κρήτης, ενώ εκείνη που διασώθηκε και είδε την εβραϊκή κοινότητα της πόλης, που τότε απαρτιζόταν από 267 άτομα, να δολοφονείται από τα χιτλερικά στρατεύματα κατοχής ήταν η συναγωγή Etz Hayyim, που στη συνέχεια μετατράπηκε σε στάβλο. Η ανοικοδόμησή της ξεκίνησε τη δεκαετία του 1990 και σήμερα είναι επισκέψιμη και χαρακτηρίζεται από μια πολύ υποβλητική ατμόσφαιρα.

ΣΤΑΣΗ 9Η: ΟΔΟΣ ΖΑΜΠΕΛΙΟΥ - ΜΕΓΑΡΟ ΚΛΑΔΟΥ

Στο μέγαρο αυτό, ένα από τα πολλά που διασώζονται στην Παλιά Πόλη των Χανίων, και του οποίου η συμμετρία έχει παραβιαστεί όσο ανεβαίνουμε προς τα επάνω με τις νεότερες οικοδομικές εργασίες, εντυπωσιακό είναι το διασωζόμενο κδόσημο με την επιγραφή “Nulli parvus est census cui magnus est animus”, που σε ελεύθερη μετάφραση σημαίνει “Κανένας δεν είναι φτωχός όταν έχει πλούσια καρδιά”. Πρόκειται πιθανότατα για το οικόσημο και το μέγαρο του Νικολάου Κλάδου, νομικού που σπούδασε στο Πανεπιστήμιο της Πάντοβα. Πρόκειται για έναν «ομιλούντα θυρεό», εφόσον εικονίζει ένα κλάδο δέντρου.

ΣΤΑΣΗ 10Η: ΟΔΟΣ ΖΑΜΠΕΛΙΟΥ - ΚΙΟΣΚΙΑ ΚΑΙ ΤΣΑΤΜΑΔΕΣ

Η οδός Ζαμπελίου και οι κά-
θετοι δρόμοι διασώζουν εξωτε-
ρικούς τσατμάδες και κιόσκια
(σαχνισιά), που μας επιτρέπουν
να φανταστούμε την τυπική εμ-
φάνιση βαλκανικής πόλης που
θα είχαν τα Χανιά κατά την πε-
ρίοδο της οθωμανικής κατοχής.
Και οι μεν τσατμάδες και τα
μπαγατιά επιβλήθηκαν νομο-
θετικά από την Υψηλή Πύλη
μετά τον καταστρεπτικό για την
Κρήτη σεισμό του 1856, τα σα-
χνισιά όμως είχαν αρχίσει να
κατασκευάζονται από πολύ νω-
ρίτερα, προωθώντας τα κτήρια
μπροστά από την οικοδομική γραμμή και επιτρέποντας έτσι τη
διεύρυνση των χώρων και τη μεγέθυνση της ορατότητας από το
εσωτερικό των κατοικιών.

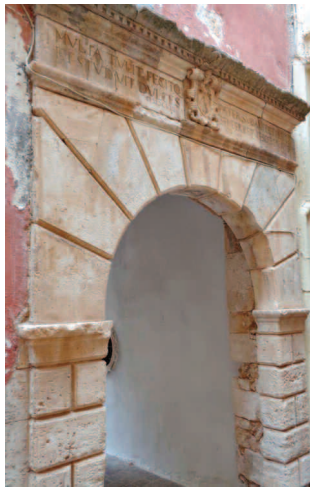
ΣΤΑΣΗ 11Η: ΟΔΟΣ ΖΑΜΠΕΛΙΟΥ - ΤΕΜΕΝΟΣ ΜΕΧΜΕΤ ΑΓΑ

Στη συμβολή της Ζαμπελίου
με την οδό Σκουφών κατά τη
Βενετοκρατία βρισκόταν ο ναός
του Αγίου Ιωάννη του Θεολό-
γου, ο οποίος μετατράπηκε από
τους κατακτητές σε τέμενος του
Μεχμέτ Αγά. Από αυτό σώζεται
σήμερα η βάση του μιναρέ, ενώ
στο εσωτερικό τού εκεί κατα-
στήματος διακρίνεται το μι-
χράμπ του τεμένους και τμήμα
της σκάλας ανόδου στον μι-
ναρέ. Στην κάθετη οδό Σκου-
φών διασώζεται η κρήνη που
χρησίμευε στους τελετουργι-
κούς καθαρισμούς των πιστών.

ΣΤΑΣΗ 12Η: ΟΔΟΣ ΖΑΜΠΕΛΙΟΥ - ΜΕΓΑΡΟ RENIER

Ανεβαίνοντας τα σκαλοπάτια
του δρόμου, συναντάμε το μέ-
γαρο της οικογένειας Renier,
απόγονοι της οποίας εξακολου-
θούν να κατοικούν στην Κρήτη
με το επώνυμο Ρενιέρης. Η εί-
σοδος στο παρεκκλήσι της οι-
κογένειας είναι εφικτή μέσω
του καταστήματος έργων τέ-
χνης που χρησιμοποιεί σήμερα
τον παράπλευρο χώρο. Πιο εύ-
κολα προσπελάσιμο είναι το εν-
τυπωσιακό θύρωμα εισόδου
στο μέγαρο, με το ανάγλυφο
γείσο με ανθέμια και το περιμε-
τρικό κυμάτιο. Συγκινητική είναι
η επιγραφή στο επιστήλιό του:
«Πολλά έφερε, έκανε και μελέ-
τησε ο γλυκός πατέρας, κοπίασε και ίδρωσε. Αιώνια γαλήνη ας
τον σκεπάξει. 1608. Ειδοί Ιανουαρίου».

ΣΤΑΣΗ 13Η: ΛΙΜΑΝΙ ΧΑΝΙΩΝ

Ο κόλπος των
Χανίων είναι αρ-
κετά ανοιχτός
και εκτεθειμένος
στις καιρικές
συνθήκες και γι’
αυτό δεν ήταν
ιδιαιτέρως πρό-
σφορος για την
κατασκευή λιμα-
νιού. Η κατά-
ληψη όμως της
πόλης από τους
Γενουάτες ανέδειξε την ανάγκη δημιουργίας του. Ακολούθησε η
κατασκευή του μεταξύ των ετών 1320 και 1356, με τον βόρειο
λιμενοβραχίονά του να εδράζεται επάνω σε μια σειρά νησίδων,
σκοπέλων και υφάλων. Οπωσδήποτε η ανατολική του λεκάνη
υπέφερε διαχρονικά από τις προσχώσεις, οπότε χρειαζόταν διαρ-
κείς εκβαθύνσεις και τα μεγάλα πλοία αδυνατούσαν να τη χρη-
σιμοποιήσουν. Πολύ συχνά στις εκθέσεις τους οι Βενετοί
αξιωματούχοι αναφέρονταν σε εργασίες που εκτελούνταν αλλά
και στην ανάγκη διαρκούς καθαρισμού και εκβάθυνσής του.
Το έτος 1551 πραγματοποιήθηκε ακόμη μία εκβάθυνσή του
αλλά και η κατασκευή χαμηλού τείχους με επάλξεις κατά μήκος
του λιμενοβραχίονα, οπότε και το λιμάνι περιελήφθη στον αμυν-
τικό σχεδιασμό των Χανίων.

ΣΤΑΣΗ 14Η: ΦΡΟΥΡΙΟ ΦΙΡΚΑ

Αν και σήμερα φέρει το τουρκικό όνομα Φιρκά, που σημαί-
νει στρατώνας, το φρούριο αυτό είχε κατασκευαστεί επί Βε-
νετοκρατίας στη δυτική είσοδο του λιμανιού, προκειμένου να
το προστατεύει με τα κανόνια του και με μια αλυσίδα που
απλωνόταν σε περιόδους πολιορκίας. Στο εσωτερικό του πε-
ριλαμβάνει στρατώνες, αποθήκες πολεμικού υλικού και μια
μεγάλη δεξαμενή νερού. Σ’ ένα υπέρθυρο σώζεται η κητο-
ρική μεγαλογράμματη επιγραφή “Aloysius Bracadeus Provi-
sor Cydoniae MDCXX”. Στα μεταγενέστερα χρόνια της
Οθωμανικής κατοχής το φρούριο εκτός από στρατώνας χρη-
σιμοποιήθηκε και ως φυλακή.

ΣΤΑΣΗ 15Η: ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΟΣ ΦΑΡΟΣ

Κατά την περίοδο
της Αιγυπτιοκρα-
τίας (1831-1841)
στο λιμάνι των Χα-
νίων πραγματοποιή-
θηκαν σημαντικά
έργα, πέραν εκεί-
νων του καθαρι-
σμού του από την
άμμο. Ο διοικητής
της Κρήτης Μου-
σταφά Πασάς προ-
χώρησε τόσο στην
επισκευή του λιμε-
νοβραχιόνά του
όσο και στην κατα-
σκευή ενός όμορ-
φου φάρου, που
αποτελεί έκτοτε
τοπόσημο των Χα-
νίων. Οι εργασίες
αυτές είχαν μεγάλο
κόστος αλλά έδωσαν ώθηση στο εμπόριο και συνολικά στην
οικονομική ζωή της περιφέρειας. Οπωσδήποτε η σημερινή ει-
κόνα του Φάρου, ο οποίος εδράστηκε στον προγενέστερο του
τέλους του 16ου αιώνα, διαμορφώθηκε στα τέλη της Οθω-
μανικής κυριαρχίας, οπότε προστέθηκαν η σκάλα στην ανα-
τολική του πλευρά και οι αγωγοί μέσω των οποίων διέρχεται
η θάλασσα κάτω από την επιφάνεια της βάσης του. Το σχήμα
του δεν είναι σταθερό: η βάση του είναι οκταγωνική, το με-
σαίο του τμήμα έχει σχήμα κανονικού δεκαεξάγωνου και η
απόληξή του είναι κυλινδρική, παραπέμποντας σε κτήριο μι-
ναρέ. Τα έργα στο λιμάνι επαναλήφθηκαν κατά την περίοδο
της Κρητικής Πολιτείας και μετέπειτα, με βασική επέμβαση
την κρηπίδωσή του.

ΣΤΑΣΗ 16Η: ΤΖΑΜΙ ΚΙΟΥΤΣΟΥΚ ΧΑΣΑΝ (ΓΙΑΛΙ ΤΖΑΜΙΣΙ)

Το τζαμί αυτό οικοδομήθηκε κατά το δεύτερο μισό του 17ου
αιώνα από τον πρώτο φρούραρχο των Χανίων Κιουτσούκ
Χασάν. Χωροθετήθηκε στο λιμάνι, από το οποίο και πήρε το
ανειπίσημο όνομά του Γιάλι τζαμισί (τέμενος του γιαλού). Απο-
τελεί ένα επιφανές δείγμα ισλαμικής τέχνης, για τα μέτρα της
Κρήτης. Σήμερα έχει αναπαλαιωθεί και λειτουργεί ως εκθε-
σιακός χώρος.

ΣΤΑΣΗ 17Η: ΚΑΣΤΕΛΙ - ΟΔΟΣ ΚΑΝΕΒΑΡΟ (CORSO)

Ο λόφος του Καστελιού αποτέλεσε το πρωτοκύτταρο της
κατοίκησης στην περιοχή των Χανίων, προσφέροντας τα πλε-
ονεκτήματα της προστασίας από την θάλασσα και της παρα-
γωγικής ενδοχώρας, έχοντας όλες τις προϋποθέσεις για την
ανάπτυξη της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, της αλιείας και
του εμπορίου.
Το Καστέλι
αποτελούσε
από τα μεταβα-
τικά νεολιθικά
τουλάχιστον
χρόνια μέχρι
και την πε-
ρίοδο της
πρώιμης Οθω-
μανικής κατο-
χής το κέντρο
της κατοίκη-
σης. Οι Βενετοί κατακτητές φρόντισαν να επισκευάσουν τα
υπάρχοντα τείχη του Καστελιού (Παλαιόκαστρου) και να τα
υψώσουν. Μέσα σ’ αυτά εγκατέστησαν όλες τις κρατικές λει-
τουργίες και ανήγειραν τις ιδιωτικές τους κατοικίες. Ο χώρος
οργανώθηκε πολεοδομικά κατά μήκος ενός ευρέως δρόμου,
του Corso, (σημερινή οδός Κανεβάρο), που συνέδεε τις δύο
βασικές πύλες του κάστρου.

ΣΤΑΣΗ 18Η: ΚΑΣΤΕΛΙ - ΟΔΟΣ ΛΙΘΙΝΩΝ - ΕΝΕΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΜΕΓΑΡΑ

Στο μέγαρο των Ενετικών
Αρχείων σώζεται ένα εντυπω-
σιακό θύρωμα της πόλης, με
τη λατινική μεγαλογράμματη
επιγραφή “Regiminis Vigilan-
tia Archivium ex Augusta-
forma Constructum Ammo
Domini MDCXXIII” που μετα-
φράζεται «Με κυβερνητική εν-
τολή και σε αυτοκρατορική
μορφή οικοδομήθηκε το Αρ-
χείο το έτος 1624». Περνών-
τας το στεγασμένο πέρασμα
βρισκόμαστε σε μια μαγευτική
πλατειούλα-διεύρυνση, στην
οποία διασώζεται η κατοικία
του Ρέκτορα με το πιο εντυ-
πωσιακό από τα διασωζόμενα θυρώματα της πόλης.

ΣΤΑΣΗ 19Η: ΚΑΣΤΕΛΙ - ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΙΑΣ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

Η ανασκαφή στην περιοχή που βρισκόμαστε καλύπτει πε-
ρίοδο 5000 χρόνων, από τα προανακτορικά χρόνια μέχρι τις
μέρες μας. Στην προανακτορική περίοδο (3000-1900 π.Χ.) οι
οικισμός που υπήρχε εδώ παρουσίαζε σημεία ευμάρειας. Στα
τέλη της περιόδου αυτής μετατράπηκε σε ανακτορικό κέντρο.
Στην παλαιοανακτορική περίοδο (1900-1700 π.Χ.) αντίθετα,
τα ανασκαφικά ευρήματα είναι αναλογικά πολύ περιορισμένα,
αλλά οπωσδήποτε ο οικισμός συνέχισε να υφίσταται. Από την
επόμενη περίοδο, την νεοανακτορική (1700-1450 π.Χ.), μπο-
ρούμε να παρατηρήσουμε ένα ολόκληρο κτήριο, κάποτε διώ-
ροφο, με 14 δωμάτια στο ισόγειο και λείψανα άλλων τριών
κτιρίων. Το έτος 1450 π.Χ. εκδηλώθηκε μια καταστρεπτική
φωτιά, η οποία παρόλη την καταστροφή που επέφερε συντέ-
λεσε στη διάσωση των πινακίδων Γραμμικής Β’ γραφής που
υπήρχαν εδώ. Στα παλαιοχριστιανικά χρόνια στον χώρο ανε-
γέρθηκε τρίκλιτη βασιλική, από την οποία διασώζονται σπα-
ράγματα των τοίχων και των ψηφιδωτών που κοσμούσαν το
δάπεδό της. Κατά τη Βενετοκρατία οικοδομήθηκε στην ίδια
θέση ο καθεδρικός ναός (Duomo), αφιερωμένος στην Πανα-
γία. Επί οθωμανικής κατοχής ανεγέρθηκε το τζαμί Κοτζά
Μουσα Πασά, προς τιμήν του ναυάρχου του στόλου που με-
τέφερε τα οθωμανικά στρατεύματα στην Κρήτη. Η ευρύτερη
περιοχή υπέστη τεράστιες καταστροφές από τους βομβαρδι-
σμούς της Μάχης της Κρήτης.

ΣΤΑΣΗ 20Η: ΚΑΣΤΕΛΙ - ΠΑΡΟΔΟΣ ΟΔΟΥ ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ

Στο κατάστρωμα της οδού, ακριβώς νότια του κτηρίου της Μεραρχίας, στην κορυφή του λόφου, έχει ανασκαφεί σειρά κυλινδρικών ορυγμάτων, λαξευμένων στον μαλακό βράχο.

Τα περισσότερα από τα ορύγματα αυτά έχουν μεγάλο βάθος και ανήκουν στην μεταβατική Νεολιθική περίοδο, έχουν διανοιχτεί δηλαδή περίπου 3500 χρόνια π.Χ. Αποτελούν την αρχαιότερη μαρτυρία κατοίκησης στην περιοχή των Χανίων και φαίνεται ότι έχουν σχέση με τη θεμελίωση πασσαλόπηκτων οικημάτων. Όπως έχει αποδειχτεί και σε άλλες περιπτώσεις, τα οικήματα αυτού του είδους δεν συνδέονται μόνο με λίμνες ή ποτάμια αλλά μερικές φορές συναντώνται και σε λόφους.

ΣΤΑΣΗ 21Η: ΚΑΣΤΕΛΙ - ΟΔΟΣ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ - ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΘΑΥΜΑΤΩΝ

Η Μονή της Παναγίας των Θαυμάτων (Santa Maria dei Miracoli) ανήκε στις Δομινικανές μοναχές και είχε οικοδομηθεί το έτος 1615. Από το συγκρότημά της διασώζεται ο νότιος τοίχος του καθολικού και ένα μέρος του ανατολικού, όπως και ένα τμήμα των κελιών στη νότια πλευρά του, στο τέρμα της οδού Αγίου Μάρκου. Διακρίνεται ένα τμήμα από τον σκεπαστό διάδρομο με την τοξοστοιχία και τα κελιά στο ισόγειο και στον όροφο, που σήμερα ανήκουν σε ιδιώτες. Το καθολικό της Μονής ήταν μονόκλιτο με τις γωνίες ενισχυμένες από λαξευτούς πεσσούς.

ΣΤΑΣΗ 22Η: ΑΚΤΗ ΤΟΜΠΑΖΗ - ΝΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟ ΑΡΣΕΝΑΛΙ

Τα δύο πρώτα νεώρια (arsenali) ολοκληρώθηκαν το 1526. Το 1593 ολοκληρώθηκε το νότιο συγκρότημα με την κατασκευή 17 ακόμη νεωρίων. Το 1607 ξεκίνησε η κατασκευή στο μυκό του λιμανιού 5 ακόμη νεωρίων, από τα οποία ολοκληρώθηκαν τα 2 και ακούγονται μέχρι τις μέρες μας με το όνομα Μορο του Γενικού Προβλεπτή που προώθησε την κατασκευή τους. Σήμερα σώζονται και τα 2 ενώ από την ομάδα των 17 σώζονται 7 συνεχόμενα. Πρόκειται για εντυπωσιακές σε διαστάσεις θολοσκέπαστες κατασκευές, οι οποίες αρχικά ήταν ανοικτές προς την πλευρά της θάλασσας, που εισχωρούσε στο εσωτερικό τους προκειμένου να είναι δυνατή η ανάνυσση των σκαφών. Δυτικότερα, ακριβώς μπροστά μας, σώζεται ακόμα ένα νεώριο, μεμονωμένο, το γνωστό ως Μεγάλο Αρσενάλι. Κατασκευάστηκε επί των ημερών του Γενικού Προβλεπτή Alvise Grimaldi και κατά καιρούς εξυπηρέτησε σημαντικές δημόσιες λειτουργίες (νεώριο, σχολείο, νοσοκομείο, δημαρχείο). Σήμερα έχει αναστηλωθεί και μετατραπεί σε Κέντρο Αρχιτεκτονικής της Μεσογείου. Στο Νεώριο Μόρο στεγάζεται Έκθεση Ελληνικής Παραδοσιακής Ναυπηγικής, που περιλαμβάνει το γνωστό ανακατασκευασμένο Μινωικό Πλοίο και μια συλλογή από παραδοσιακά σκαριά πλοίων και διάφορα εκθέματα από τη θαλάσσια ιστορία της Κρήτης.

ΣΤΑΣΗ 23Η: ΟΔΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗ - ΜΙΝΩΙΚΗ ΔΕΞΑΜΕΝΗ ΚΑΘΑΡΜΩΝ

Στο ισόγειο του σημερινού κτηρίου και πίσω από την κατατοπιστική πινακίδα μπορούμε να παρατηρήσουμε τμήμα ενός μεγάλου συγκροτήματος 750 περίπου τετραγωνικών μέτρων, το υπόλοιπο μέρος του οποίου έχει ανασκαφεί και καταχωθεί στην παρακείμενη οικοδομή. Το ένα από τα οκτώ διακρινόμενα δωμάτια λειτούργησε ως άδυτο (ή δεξαμενή καθαρμών, όπως συνθίζεται να αποκαλείται στην μινωική ανακτορική ορολογία). Το άδυτο αυτό είναι στην πραγματικότητα το μοναδικό που έχει εντοπιστεί μέχρι σήμερα στη δυτική Κρήτη. Διέθετε κατάγραφους τοίχους, οικοδομήθηκε κατά τον 17ο αιώνα και καταστράφηκε από πυρκαγιά γύρω στο έτος 1600 π.Χ.

ΣΤΑΣΗ 24Η: ΟΔΟΣ ΣΗΦΑΚΑ - ΠΑΛΙΜΨΗΣΤΟ ΤΕΙΧΩΝ

Το τείχος των Βυζαντινών χρόνων οικοδομήθηκε κατά τη δεύτερη Βυζαντινή περίοδο της Κρήτης και εδραζόταν επάνω σ' εκείνο της Ελληνιστικής περιόδου. Το περίγραμμα του είναι ακανόνιστο και αποτελείται, στα σημεία που διασώζονται μέχρι τις μέρες μας, από ευθύγραμμα τμήματα, που διακόπτονται από μικρούς ορθογώνιους ή πολυγωνικούς πύργους. Στα βόρεια ήταν ατελής, εξαιτίας της διαμόρφωσης των βράχων, σε ορισμένα σημεία των οποίων απλά τους συμπλήρωνε σε ύψος. Αντίθετα στις άλλες πλευρές κάλυπτε απόλυτα τις ανάγκες προστασίας της πόλης. Στην ανέγερσή του είχε γίνει εκτεταμένη χρήση οικοδομικού υλικού της αρχαίας Κυδωνίας. Το τείχος διέθετε τέσσερις πύλες, από τις οποίες σήμερα δεν διατηρείται καμία. Στο τμήμα του που βλέπουμε στην οδό Σήφακα διακρίνονται όλες αυτές οι ιστορικές φάσεις.

ΣΤΑΣΗ 25Η: ΟΔΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗ - ΣΠΛΑΝΤΖΙΑ ΚΑΙ ΑΓΙΟΣ ΡΟΚΟΣ

Στη συνοικία Σπλάντζια κατοικούσαν στα τέλη του 19ου αιώνα 780 οθωμανικές οικογένειες και μόλις 150 χριστιανικές. Σήμερα η συνοικία αποτελεί ένα παλιμψηστο των Χανίων, με τις ανασκαμμένες μινωικές αρχαιότητες, τον ναό του Αγίου Ρόκου, τον ναό του Αγίου Νικολάου - Χιουνγκάρ τζαμιά, τον ιστορικό πλάτανο της επανάστασης του 1821 και την υπόγεια κρήνη. Ο ναός του Αγίου Ρόκου διασώζεται καλά συντηρημένος και επισκέψιμος Είναι δίκλιτος, με αρχαιότερο το βόρειο κλίτος, και το νότιο διακοσμημένο σύμφωνα με τις τάσεις της ευρωπαϊκής Αναγέννησης και του Μανιερισμού.

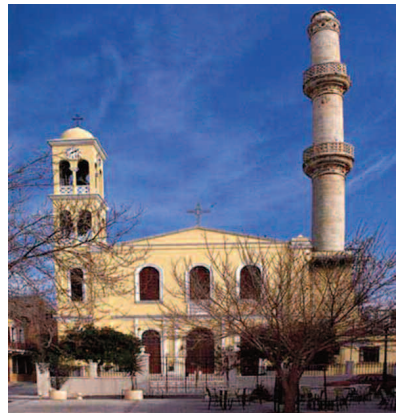

ΣΤΑΣΗ 29Η: ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Θα κλείσουμε την περιήγησή μας με την επίσκεψη στο σημαντικότερο μνημείο των νεότερων χρόνων των Χανίων. Η Δημοτική Αγορά υπήρξε οπωσδήποτε το επιφανέστερο από τα κτήρια που ανεγέρθηκαν στα Χανιά επί Κρητικής Πολιτείας. Έχει σχήμα ελεύθερου σταυρού και διαθέτει μορφολογικά στοιχεία υστερονεοκλασικιστικά. Εγκαινιάστηκε τον Δεκέμβριο του 1913, στα πλαίσια του εορτασμού της Ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα.

ΣΤΑΣΗ 26Η: ΠΛΑΤΕΙΑ 1821 - ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΠΑΛΙΜΨΗΣΤΟ

Η Μονή του Αγίου Νικολάου των Δομινικανών μοναχών οικοδομήθηκε γύρω στο έτος 1320 και αποτελούνταν από το καθολικό σε ρυθμό βασιλικής και από μια διπλή στοά κελιών στη βόρεια του πλευρά. Σήμερα σώζεται αλλοιωμένο το καθολικό και ένα μέρος της στοάς. Σώζεται επίσης το υπόλοιπο της βάσης του υψηλού κωδωνοστασίου της μονής, το οποίο αποτελεί το βορειοδυτικό τμήμα του ιερού. Επί Οθωμανικής κατοχής ο ναός μετατράπηκε στο κεντρικό τζαμί της πόλης, το τζαμί Χιουνγκάρ (Αυτοκρατορικό), προς τιμήν του σουλτάνου της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, Ιμπραήμ. Στη νοτιοδυτική γωνία του τεμένους προστέθηκε εντυπωσιακός μινάρές με δύο εξώστες (σεριφιέδες) και στην πλατεία μπροστά του κατά τον 18ο αιώνα κατασκευάστηκε η υπάρχουσα υπόγεια κρήνη, στη θέση βενετσιάνικης δεξαμενής, για τις απαραίτητες τελετουργικές νίψεις. Το 1918 οι ορθόδοξοι κάτοικοι της πόλης κατέλαβαν το τζαμί και το καθιέρωσαν στο όνομα του Αγίου Νικολάου, εφοδιάζοντας τον ναό με το απαραίτητο κωδωνοστάσιο. Στο κέντρο της Πλατείας θάλλει μέχρι σήμερα ο μεγάλος και ιστορικός πλάτανος, στον οποίο πραγματοποιήθηκαν επί Οθωμανικής κατοχής πολλοί απαγχονισμοί, με αποκορύφωμα εκείνους του επισκόπου Κισάμου Μελχισεδέκ Δεσποτάκη και του ιεροδιακόνου και δασκάλου Καλλίνικου Βεροιαίου τον Μάιο του 1821. Στη μνήμη τους έχει τοποθετηθεί επί τόπου μια αναμνηστική πλάκα.

ΣΤΑΣΗ 27Η: ΟΔΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ - ΝΑΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ

Ο ναός αυτός ήταν ο ενοριακός της ομώνυμης συνοικίας ήδη από τον 16ο αιώνα. Επί Οθωμανικής κατοχής αποτέλεσε τον μοναδικό ορθόδοξο ναό μέσα στην πόλη, παραμένοντας σε λειτουργία ως καθεδρικός του επισκόπου Κυδωνίας μέχρι τα μέσα του 19ου αιώνα. Είχε οικοδομηθεί πιθανόν κατά τον 13ο αιώνα και είναι τρίκλιτος, αφιερωμένος στους Αγίους Αναργύρους, στον Άγιο Χαράλαμπο και στον Άγιο Αρτέμιο. Το ανατολικό κλίτος,

που είναι και το μικρότερο, είναι το αρχαιότερο. Διασώζεται η αφιερωτική επιγραφή του Ρέκτορα Nicolaus Venerio και του Γεωργίου Σταυριανού, ενώ το τέμπλο χρονολογείται στην περίοδο 1837-1841.

ΣΤΑΣΗ 28Η: ΟΔΟΣ ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΛΗ ΝΤΑΛΙΑΝΗ - ΜΙΝΑΡΕΣ ΑΓΑ ΤΖΑΜΙΣΙ

Στην οδό Χατζημιχάλη Νταλιάνη διασώζεται ένας ακόμα χώρος τεμένους, που ήταν αφιερωμένος στον πρώτο αγά των γενιτσάρων μετά την κατάκτηση της πόλης. Ο χώρος δεν είναι επισκέψιμος, αλλά αποζημιωνόμαστε από τον μιναρέ του τεμένους, που παραμένει αέριος, διασώζοντας στο ανώτερο σημείο του την ορειχάλκινη ημισέληνο που τον επίστεφε, γεγονός σπάνιο σήμερα σε παρόμοια οθωμανικά μνημεία ανά την Ελλάδα.

* Η περιήγηση βασίζεται στο βιβλίο "Ιστορικές περιηγήσεις στα Χανιά" του Χάρη Στρατιδάκη, που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις "ΠΕΚ-Πυξίδα της Πόλης".

παιδότοπος

ΒΑΓΓΕΛΗΣ
Θ. ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ
kakatsakis@sch.gr

Ε ΤΑΞΗ 11ου ΔΗΜ. ΣΧ. ΧΑΝΙΩΝ

Ένα μαγικό ταξίδι φωτός...

Φίλες και φίλοι, καλό Σαββατοκύριακο!
Για μια ξεχωριστή επίσκεψη των παιδιών της Ε' τάξης του 11ου Δημ. Σχ. Χανίων που έγινε στο Ε.Κ.Φ.Ε. (Εργαστηριακό Κέντρο Φυσικών Επιστημών) Χανίων, για ένα βιωματικό μάθημα, ο λόγος στον σημερινό Παιδότοπο. Για ένα "μαγικό ταξίδι φωτός", όπως επισημαίνει η και καλή μου φίλη άξια διευθύντρια του

Σχολείου Μαρία Κληματσάκη στο με γνώση και αγάπη γραμμένο σημείωμά της, που χάρισε στα παιδιά ένας υπέροχος δάσκαλος.

Από καρδιάς τα συγχαρητήριά μου, Δάσκαλε Γιάννης Στυλιανακάκη για το έργο σου στο ΕΚΦΕ Χανίων. Πάντα τέτοιες επισκέψεις να κάνετε με τους μαθητές σας, Στέλιο Χόμπη και Κωνσταντίνα Γκολέμνη! Πάντα στην πρωτοπο-

ρία της Δασκαλοσύνης Μαρία Κληματσάκη! Πάντα να ζείτε τη χαρά της γνώσης, καλά μου Πεμπτάκια!

**Σας χαιρετώ με αγάπη όλους!
Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης
δάσκαλος**

Μια βροχερή μέρα οι δάσκαλοι της Ε' τάξης είχαν κλείσει ραντεβού να επισκεφτούν το Ε.Κ.Φ.Ε. Χανίων και να παρακολουθήσουν πειράματα πάνω στην ενότητα του φωτός. Τα εργαστήρια της συγκεκριμένης εκπαιδευτικής δομής για μαθητές-τριες Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης Χανίων στεγάζονται στις εγκαταστάσεις του Ακρωτηρίου (πρώην Πολυκλαδικό) και επιτελεί σημαντικό έργο στο πλαίσιο των φυσικών επιστημών. Αν και απέχει σε κοντινή απόσταση από το σχολείο, λόγω καιρικών συνθηκών ζητήσαμε λεωφορείο από το SMART TOURS που προς τιμή τους μας το χορήγησαν δωρεάν, για να εξυπηρετήσουν τους μαθητές μας (τους ευχαριστούμε από καρδιάς).

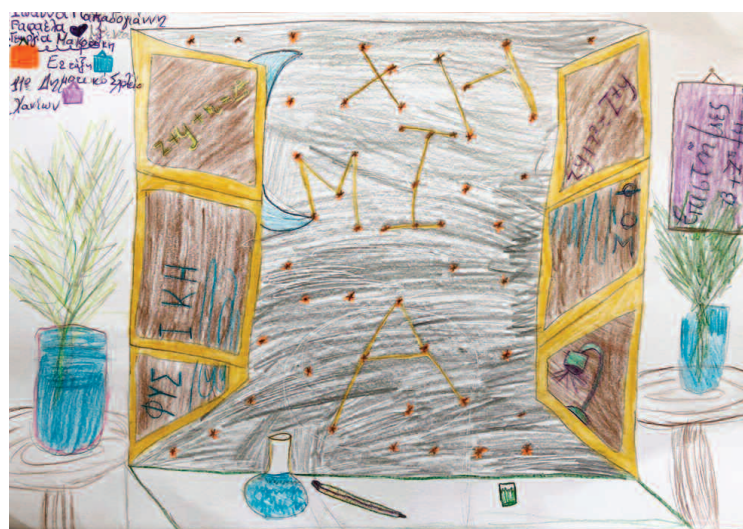
Τα παιδιά συνόδευαν οι δάσκαλοί τους κ. Στυλιανός Χόμπης και κα Κωνσταντίνα Γκολέμνη. Ξεκίνησαν από το σχολείο ενθουσιασμένα και γύρισαν τρισευτυχισμένα. Ολα μιλούσαν για ένα υπέροχο ΑΝΘΡΩΠΟ που γνώρισαν στο Ε.Κ.Φ.Ε., που τους έκανε το μάθημα με τέτοιο επικοινωνιακό και διασκεδαστικό τρόπο ώστε δε θα το ξεχάσουν ποτέ. Ο λόγος για τον εξαίρετο συνάδελφο κ. Γιάννη Στυλιανακάκη που κατάφερε σε λίγο χρονικό διάστημα να πάρει ,αλλά και να δώσει πολύ μεγάλη δόση ΑΓΑΠΗΣ.

Όσο υπάρχουν δάσκαλοι που δουλεύουν με τόσο πάθος και μεράκι, όπως ο Γιάννης, που δίνουν πολλά από το ψυχικό τους απόθεμα, που υποστηρίζουν εκπαιδευτικές δομές αφιερώνοντας αρκετό κόπο και πολύ προσωπικό χρόνο, η κοινωνία μπορεί να ελπίζει σε κάτι καλύτερο, με κριτικά σκεφτόμενους αυριανούς πολίτες. Οι δράσεις του ΕΚΦΕ είναι ποικίλες, συνεχώς ανανεώνονται και διευρύνονται και όποιος ενδιαφέρεται μπορεί να ανατρέξει για πληροφορίες στην ιστοσελίδα <https://ekfechanion.eu/>

Από τη δική μου θέση ευχαριστώ θερμά τον κ. Γιάννη Στυλιανακάκη, για το μαγικό ταξίδι "φωτός" που χάρισε στους μαθητές μας, τους οποίους καθήλωσε κυριολεκτικά, ξεσήκωσε τα ενδιαφέροντά τους με χιούμορ και θετική διάθεση τους ενέπλεξε σε βιωματικές δράσεις, τους οδήγησε αβίαστα σε συμπεράσματα και την κατάλληλη στιγμή έκανε πάσα το τιμόνι, στους άριστους συναδέλφους μου, για να συνεχίσουν την περιπλάνηση στην τάξη.

Θα ξαναβρεθούμε στην "Γιορτή των φυσικών επιστημών που θα πραγματοποιηθεί φέτος στις 17 και 18 Μαρτίου στο Αμφιθέατρο του Πολυκλαδικού, με ομάδα μαθητών από την Ε' και ΣΤ' τάξη του σχολείου μας, μαζί με τους δασκάλους των, για να αποδείξουμε στο χανιώτικο κοινό ότι η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ στην πόλη μας καλά κρατεί, χάρη στο μεράκι και στο φιλότιμο των ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

**Η διευθύντρια του Σχολείου
Μαρία Κληματσάκη**

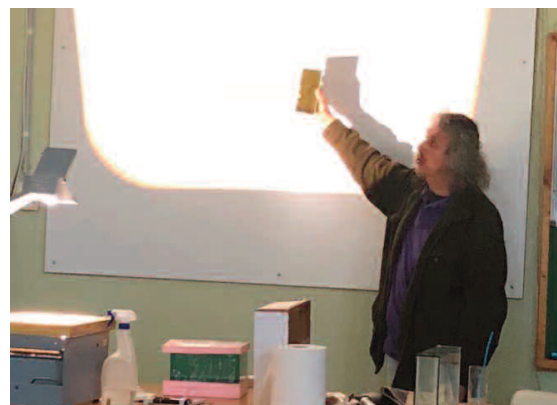

Το Ε.Κ.Φ.Ε. Χανίων είναι ένα καταπληκτικό μέρος που γίνονται ενδιαφέροντα πειράματα. Μακάρι να θυμάμαι αυτά που μας δείξατε για πάντα! Δεν ξεχνάμε βέβαια τους κινδύνους που υπάρχουν σε πειράματα που μπορεί να τα κάνουμε μόνοι μας... Καλό θα είναι να έχουμε και κάποιον μεγάλο δίπλα μας!!

Ευχαριστούμε για ότι κάνατε για μας και ελπίζουμε να ξαναέρθουμε στο Ε.Κ.Φ.Ε. Χανίων σύντομα και να δούμε ακόμα πιο συναρπαστικά πειράματα
Χαρά Σταυρίδη (Ε2)

Τα φυσικά τώρα για μας μοιάζουν με παιχνιδάκι αφού μας έκανε μάθημα μέσα από πειράματα ο κύριος Στυλιανακάκης

Στον Ε.Κ.Φ.Ε. όταν βρεθείς για μια φορά μονάχα ό,τι κι αν δεις, ό,τι κι αν πεις στο μυαλό μένει για πάντα.
Ευθαλία Σπάρταλη (Ε2)

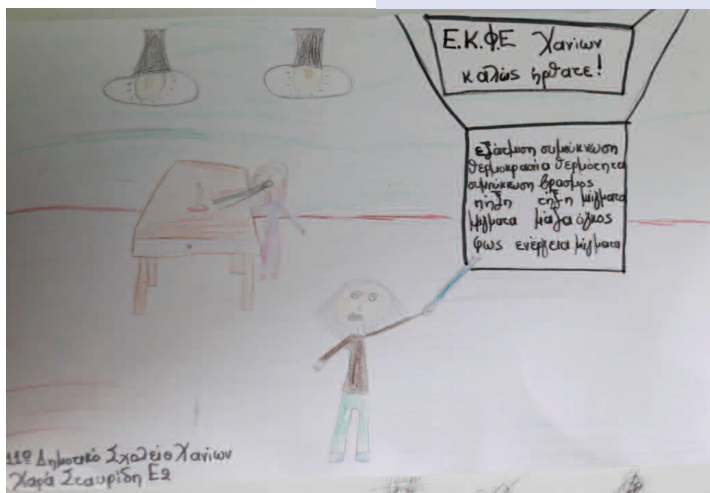
Η επίσκεψη στον Ε.Κ.Φ.Ε. και το μάθημα με τον κ. Στυλιανακάκη θα μου μείνει αξέχαστο. Ήταν διασκεδαστικό και με απλό κατανοητό τρόπο μας βοήθησε να πάρουμε τις κατάλληλες γνώσεις πάνω στην ενότητα του φωτός. Θα ήθελα πολύ να κάνουμε το μάθημα της φυσικής σε αυτό τον υπέροχο χώρο με τα τόσα όργανα και να γίνονται όλα μέσα από πειράματα

Μαρία Αχλάτη (Ε2)

Ο κύριος Γιάννης Στυλιανακάκης είναι ένας ικανός, έξυπνος αλλά και με χιούμορ δάσκαλος. Μου άρεσαν τα πειράματα που μας έκανε γιατί είχαν ενδιαφέρον!

Ήταν σαν ένας τρελός επιστήμονας με μακριά σγουρά μαλλιά. Το εργαστήριό του ήταν πολύ μεγάλο. Ασχοληθήκαμε με την ενότητα του "φωτός". Θα ήθελα να ξαναπάω και για μια άλλη καινούρια ενότητα...

Ερिका Κονταξάκη (Ε2)

Στο Ε.Κ.Φ.Ε. περάσαμε πολύ όμορφα! Μάθαμε πολλά ωραία πράγματα σε σχέση με το "φως" γιατί ο κ. Γιάννης Στυλιανακάκης μάς τόνισε με αστείο και βιωματικό τρόπο τα βασικά σημεία της ενότητας (π.χ τεχνητές και φυσικές πηγές φωτός, ανάκλαση-αντανάκλαση φωτός κ.λπ. Μας έλυσε τις απορίες και ήρθε να προστεθεί σε αυτά που μας έκανε ο δάσκαλός μας μέσα στην τάξη. Αυτή η επίσκεψη μας ενθουσίασε και θέλουμε να ξαναγίνει σε άλλη ενότητα!!!

Χριστιάνα Χατζηγιάννου (Ε2)

Την προηγούμενη εβδομάδα επισκεφτήκαμε το Ε.Κ.Φ.Ε. Χανίων. Μάθαμε ότι η δομή αυτή είναι το πιο παλιό Επιστημονικό Κέντρο Φυσικών Επιστημών στην Κρήτη που προσφέρει εκπαιδευτικές υπηρεσίες εδώ και πολλά χρόνια. Μάθαμε πολλά πράγματα για το "φως". Αυτό που μας τράβηξε το ενδιαφέρον ήταν ένα πείραμα που μας δίδαξε πώς εμφανίζουμε ακτίνες λείζερ. Ετσι φανέρωσε και το αρχικό γράμμα του προσώπου που αγαπάμε γιατί συνδυάστηκε με την εορτή του Αγίου Βαλεντίνου. Πιάναμε ένα δοκιμαστικό σωλήνα με χρωματιστό υγρό και μας έλεγε πόσο ερωτευμένοι είμαστε. Ήταν μια ευχάριστη εμπειρία που μας γοήτευσε και μας ενθουσίασε!!

**Γεωργία Μακράκη,
Ιωάννα Παπαδογιάννη ,
Ραφαέλα Ντέντα (Ε2)**

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΖΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Λατινική ονομασία του βοτάνου είναι *Scrophularia nodosa* (Χοιράδια ή οζώδης) και ανήκει στην οικογένεια των Χοιραδιοειδών η οποία περιλαμβάνει 200 και πλέον είδη. Στη χώρα μας συναντούμε 13 περίπου είδη του φυτού και τα κυριότερα είναι το Κύνιον, το Νεέσιον, το Ξενικόν (κοινώς Βρωμουσάκι ή Βρωμόχορτο και κατά τον Διοσκουρίδη Γαλίοψις).

Σκροφουλιάρια

Πολύ κοινή στη χώρα μας είναι η *Scrophularia peregrina* με τις ονομασίες Χοιράδιο, Βρωμόχορτο ή Βρωμουσάκι. Σε κάποιες περιοχές το αποκαλούν και Σκορπιδόχορτο, αλλά αυτή η ονομασία βασικά χρησιμοποιείται για άλλο φυτό το Ασπλένιον (*Ceterach officinarum*).

Φύεται σε Δυτική Ασία, Βόρειο Αμερική και Ευρώπη. Στην Ελλάδα το συναντούμε σε υγρά μέρη. Είναι φυτό πολυετές και γυαλιστερό σε όλα του τα μέρη. Το ύψος του κυμαίνεται από 80 έως 120 εκατοστά. Έχει στελέχη ανορθωμένα, τετραγωνοειδή, που φέρουν φύλλα αντίθετα, με μίσχο, ελλειπή στη βάση του, τριγωνικά και σουβλερά στην κορυφή. Άνθη κατά στάξεις. Στεφάνη με το πίσω χείλος ίσιο και το μπροστά ευρύ. Έχει τέσσερις στήμονες διδύμους. Τα άνθη είναι ερμαφρόδιτα (έχουν και αρσενικά και θηλυκά όργανα και επικονιάζονται από μέλισσες και σφήκες. Το φυτό πάνω από το έδαφος ξεραίνεται τον χειμώνα και την άνοιξη αναπτύσσεται και πάλι. Το καλοκαίρι τα άνθη του φυτού είναι γεμάτα με μέλισσες και σφήκες οι οποίες εκτιμούν πολύ το νέκταρ που περιέχουν.

Ιστορικά στοιχεία

Είναι βότανο που έχει χρησιμοποιηθεί εδώ και εκατονταετίες. Σε Ανατολή και Δύση χρησιμοποιούσαν τα αέρια μέρη και την ρίζα του φυτού σαν καθαρτικό και απολυμαντικό.

Η ονομασία Χοιράδιο είναι παλιά και οφείλεται στο γεγονός ότι χρησιμοποιούσαν το βότανο για τη θεραπεία αποστημάτων ή πληγών με πυόρροια και της χοιράδωσης (χοιράδωση είναι φυματίωση των λεμφαδένων του λαιμού και η λατινική της ονομασία είναι *scrofula*). Για τον λόγο αυτό ο Κούλπεπερ (1653) το ονόμαζε «βότανο του λαιμού» και έγραφε για αυτό «...απομακρύνει όλες τις κοκκινίλες, τα στίγματα και τις φακίδες του προσώπου, καθώς και την πιτυρίδα και όλες τις ρυπαρές παραμορφώσεις στο κεφάλι...».

Στην Κίνα η κύρια ποικιλία του φυτού που φύεται εκεί ονομάζεται *Xuan Shen* (*Scrophularia ningroensis*) και το χρησιμοποιούν ως κύρια θεραπεία για τα «πέντε δηλητήρια» και πυώδεις φλεγμονές.

Στη λαϊκή ιατρική χρησιμοποιούσαν το βραστάρι του βοτάνου κατά της κακοχυμίας. Τοπο-

θετούσαν καταπλάσματα από τεμαχισμένα φύλλα πάνω σε χελώνια. Έφτιαχναν για τον λόγο αυτό και μια αλοιφή με ίσες ποσότητες από νωπό βούτυρο και ρίζα σε σκόνη. Την ίδια αλοιφή έβραζαν για να κατευνάσουν τον πόσο σε έρπη και φαγούρα καθώς και σε ερεθισμένες αιμορροΐδες. Τον χυμό του φυτού τον χρησιμοποιούσαν κατά των πληγών από τουφέκι.

Στη Κρήτη το φυτό το ονόμαζαν Σκροφουλόχορτο. Το χρησιμοποιούσαν για τις σκροφύλλες (πυόρροια αδενίτης του λαιμού) οι οποίες όπως έλεγαν «αν δεν τις προσέξεις αφήνουν μακρουλούς λάκκους στο λαιμό». Για τις σκροφύλλες χρησιμοποιούσαν τη ρίζα, τις κορυφές του φυτού και τα φύλλα. Τα έβραζαν και τα τοποθετούσαν πάνω στις σκροφύλλες. Για τον ίδιο σκοπό έφτιαχναν και αλοιφή από τη ρίζα του φυτού και ξύγκι χοιρινό.

Συστατικά - χαρακτήρας

Είναι βότανο πικρό, ψυχρό και ξηραντικό. Μετά την αποξήρανση η πικράδα του δεν είναι πλέον έντονη. Περιέχει σαπωνίνες (διοσμίνη και εσπεριδίνη), καρδιενεργά γλυκοσίδια, φλαβονοειδή, ρητίνη, σάκχαρο, οργανικά οξέα. Η κινεζική ποικιλία περιέχει σαπωνίνες (διοσμίνη και εσπεριδίνη), φυτοστερόλες, λιπαρά οξέα, ασπαραγίνη.

Ανθιση - χρησιμοποιούμενα μέρη - συλλογή

Για θεραπευτικούς σκοπούς χρησιμοποιούνται οι κορυφές του φυτού, τα φύλλα και η ρίζα.

Οι μίσχοι και τα φύλλα συλλέγονται κατά την διάρκεια της ανθοφορίας, από τον Ιούνιο μέχρι τον Αύγουστο. Τα φύλλα είναι προτιμότερο να χρησιμοποιούνται νωπά. Μετά την αποξήρανση χάνουν λίγο από τις θεραπευτικές τους ιδιότητες.

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Δρα ως εξομαλυντικό, διουρητικό, ήπιο καθαρτικό και διεγερτικό της καρδιάς. Χρησιμοποιείται κυρίως στη θεραπεία δερματικών προβλημάτων. Βοηθά στην απομάκρυνση των τοξινών από το σώμα βοηθώντας έτσι στην καλύτερη

λειτουργία του οργανισμού.

Μπορεί να βοηθήσει σε έκζεμα, ψωρίαση και οποιαδήποτε άλλη δερματική κατάσταση που συνδέεται με ερεθισμό και κνησμό. Ένα μέρος της καθαριστικής της δράσης οφείλεται στις υπακτικές και διουρητικές ιδιότητες της. Χρησιμοποιείται σαν ήπιο υπακτικό για τη δυσκοιλιότητα. Συνδυάζεται καλά με Αγριολάπαθο και ρίζα Άρκτιου για τη θεραπεία δερματικών προβλημάτων.

Σε κομπρέσες το βότανο το χρησιμοποιούμε σε επώδυνα πρηξίματα, πληγές και έλκη. Σε πλύσεις το έγχυμα του βοτάνου χρησιμοποιείται για έκζεμα και μυκητιακές λοιμώξεις.

Η κινεζική ποικιλία δρα ως τονωτικό, δροσιστικό, αντιφλεγμονώδες, αντιβακτηριακό, καρδιοτονωτικό, αντιυπερτασικό και κατασταλτικό. Χαλαρώνει την καρδιά, με μείωση της πίεσης και ήπια καταστολή.

Στην ομοιοπαθητική συνιστούν το βάμμα του φυτού σε περιπτώσεις οφθαλμικών παθήσεων, ματίτιδα και αιμορροΐδες.

Παρασκευή και δοσολογία

Παρασκευάζεται σαν έγχυμα. Ρίχνουμε ένα φλιτζάνι βραστό νερό σε 1-3 κουταλάκια ξηρού βοτάνου, το σκεπάζουμε και το αφήνουμε για 10-15 λεπτά. Σουρώνουμε και πίνουμε τρεις φορές την ημέρα.

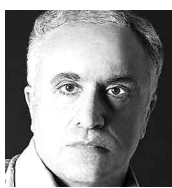
Υπό μορφή βάμματος μπορούμε να πάρουμε 2-4 ml τρεις φορές την ημέρα. Το βάμμα το παίρνουμε σε συνδυασμό με πεπτικά βότανα όπως πικραλίδα, λουτσία ή ρίζα ραβέντι για την δυσκοιλιότητα και τη βραδεία πέψη ή με βότανα όπως λάπαθο, κοκκορέλι ή κολλιτσίδα για δερματικά προβλήματα.

Προφυλάξεις

Διεγείρει την καρδιά και πρέπει να αποφεύγουμε τη χρήση του βοτάνου όταν υπάρχει ταχυκαρδία. Δεν πρέπει να υπερβαίνουμε τη συνιστώμενη δοσολογία γιατί είναι ισχυρό βότανο και δρα ως δηλητήριο.

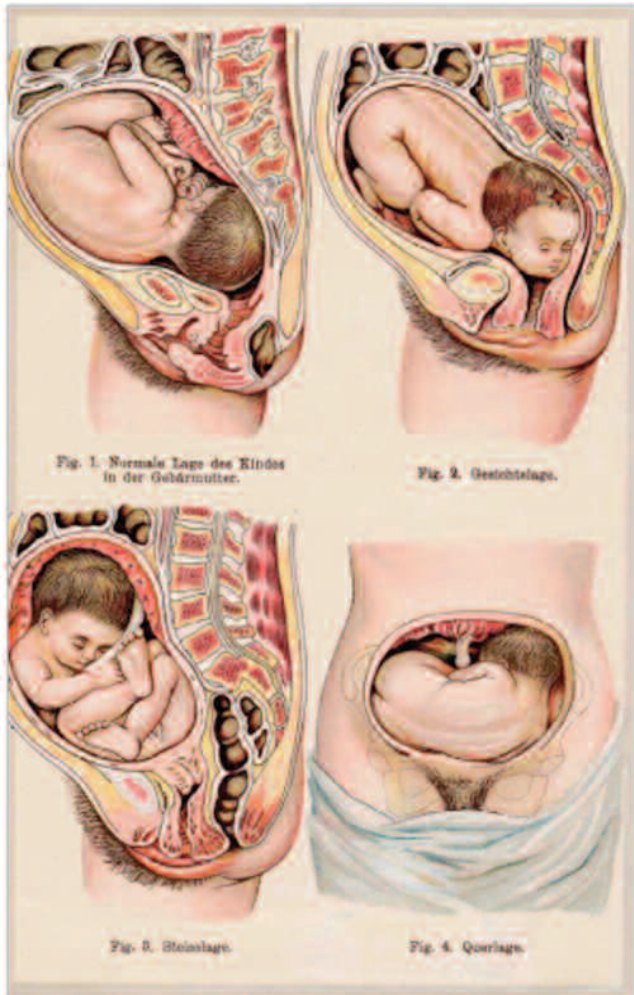
Οι ιατρικές πρακτικές συνοδεύουν τον άνθρωπο από τη στιγμή που έκανε τα πρώτα του βήματα στη γη. Ο δρόμος που ακολούθησε η ιατρική στο πέρασμα του χρόνου, είναι γεμάτος από εκπληκτικές ιστορίες αυτοσχεδιασμού, άγνοιας, απάτης, πάθους ή και λάθους.

ΓΙΑΝΝΗΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΓΙΑΝΝΗΣ
MSc.

Ιστορία της Ιατρικής: Ένα απίθανο ταξίδι στον χρόνο

μέρος 69ο

Η κυφορία και οι θέσεις του εμβρύου στη μήτρα, όπως εμφανιζόταν σε γερμανικό βιβλίο μαιευτικής του 1900.

Πτυσσόμενα γυαλιά του 1770, κατασκευασμένα από ασήμι, κέρατο βοδιού και γυαλί, ενώ η θήκη είναι φτιαγμένη από καβούκι χελώνας.

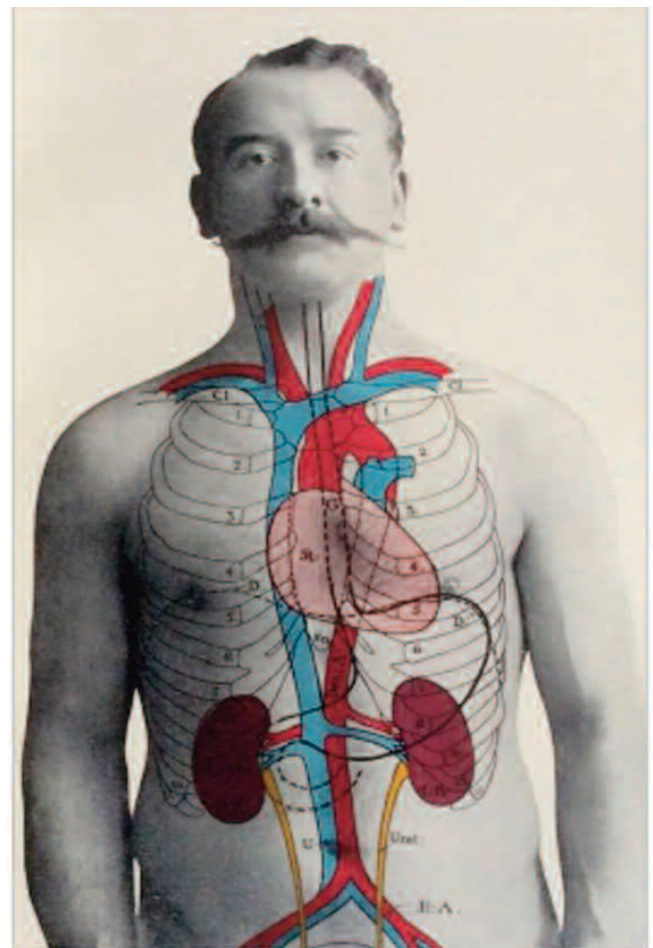
Περίτεχνο οφθαλμολογικό σχέδιο του 1700, έργο του περίφημου Ελβετού γιατρού και ζωγράφου Johann Scheuchzer.

Καρτ ποστάλ από την Αγγλία του 1860, που απεικονίζει γυναίκα με εμφανείς γενετικές ανωμαλίες και δυσμορφίες στα χέρια.

Καρέκλα ακινητοποίησης και "θεραπευτικής" αντιμετώπισης ψυχικά ασθενών κυρίως παιδιών, αλλά και ενηλίκων, σε νοσοκομείο της Δανίας το 1938.

Αναλυτικό ανατομικό σχέδιο του 1908, που αποτυπώνει για εκπαιδευτικούς λόγους τα μεγάλα αγγεία και τους νεφρούς του ανθρώπου.

Ακραία περίπτωση σκαριφισμού δέρματος προσώπου για θρησκευτικούς λόγους, σε φυλή της Δυτικής Αφρικής...

Πίνακας από τη Γαλλία του 1460 που απεικονίζει τη γέννηση του Ιουλίου Καίσαρα, στην πρώτη αναφερόμενη καισαρική τομή της ιστορίας.

«Καλύτερο από το ούισκι για το κρύο και τη γρίπη: σταματήστε τα με το Aspironal». Διαφήμιση (1919) σκευάσματος με 10% αλκοόλη, το οποίο καταναλώνονταν αφειδώς με ιατρική συνταγή στην Αμερική (αντί για ούισκι), τα πρώτα χρόνια της ποτοαπαγόρευσης...

Αφορμή

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ
yannis.kalo@gmail.com • no14me.blogspot.gr/

Ο Ξυλοκόπος

» Reginald Hill (μτφρ. Χρύσα Τσαλικίδου, εκδόσεις Εξάντας)

Ήθελα να διαβάσω ένα νουάρ μυθιστόρημα, κάπως παλιακό στη φόρμα και στην αφήγηση, που θα μου άφηνε εκείνη την αίσθηση ασπρόμαυρης κινηματογραφικής ταινίας που πάντα ακολουθεί αυτά τα βιβλία, και Ο Ξυλοκόπος έμοιαζε η κατάλληλη επιλογή ανάμεσα στα υπόλοιπα αδιάβαστα βιβλία της γνωστής αναπτυσσόμενης στοίβας.

Τελικά, και μετά από μια αναζήτηση στο ίντερνετ, διαπίστωσα ότι το αίσθημα κατά την ανάγνωση των πρώτων σελίδων, πως δεν επρόκειτο για ένα παλιό βιβλίο, κάτι το οποίο πίστευα αρχικά εξαιτίας της έκδοσης και του υπότιτλου Κλασική Νουάρ Λογοτεχνία στο εξώφυλλο, επιβεβαιώθηκε. Το βιβλίο, γραμμένο το 2010, είναι νουάρ αλλά σε καμία περίπτωση ακόμα κλασικό.

Ο ορίζοντας προσδοκιών, αυθαίρετα και διαισθητικά δομημένος, κατέρρευσε. Ωστόσο η απογοήτευση κράτησε ελάχιστα, και υπεύθυνος γι' αυτό ήταν ο Χιλ.

Μια φορά κι έναν καιρό ζούσατε εσείς καλά κι εγώ καλύτερα.

Ακριβώς. Όπως στα παραμύθια.

Πώς αλλιώς να περιγράψω τη ζωή μου μέχρι εκείνο το λαμπερό φθινοπωριάτικο πρωινό του 2008.

Ήμουν ο ταπεινός ξυλοκόπος που ερωτεύτηκε την πεντάμορφη πριγκίπισσα όταν την είδε να χορεύει στα ολάνθιστα παρτέρια του κάστρου, ξέροντας ωστόσο ότι ήταν ανώτερή μου, που θα μου έπαιρναν το κεφάλι ακόμη κι αν τολμούσα να τη φαντασισώ. Παρ' όλα αυτά, όταν ορίστηκαν τρεις φαινομενικά ακατόρθωτοι άθλοι με αντάλλαγμα το χέρι της σε γάμο, αποδέ-

χτηκα την πρόκληση και μετά από πολλές επικίνδυνες περιπέτειες επέστρεψα θριαμβευτής για να διεκδικήσω αυτήν που ποθούσε η καρδιά μου.

Ο Ξυλοκόπος βρέθηκε να έχει όλα όσα επιθυμούσε, ίσως και παραπάνω απ' αυτά, όταν ξαφνικά, μέσα σε μία μέρα, θα βρεθεί στη φυλακή εξαιτίας της κατηγορίας για παιδεραστία σε συνδυασμό με οικονομικές ατασθαλίες. Εκείνος δηλώνει αθώος. Φίλοι και συνέταιροι του γυρίζουν την πλάτη. Η γυναίκα του τον χωρίζει και παντρεύεται τον καλύτερό του φίλο και πρώην δικηγόρο του. Στο κελί ονειρεύεται ένα και μόνο πράγμα, την εκδίκηση.

Μην αφήσετε κανέναν να σας πει κάτι παραπάνω για την υπόθεση.

Με μια γραμμική και απλή αφήγηση η ιστορία δεν θα ήταν ικανή να στηρίξει ένα βιβλίο εκατοσίων σελίδων, εκεί

όμως έρχεται η ικανότητα του συγγραφέα, η μαστοριά του καλού αφηγητή, που ξέρει πώς να κρατήσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη αμείωτο, να εκμεταλλευτεί την έκταση της ιστορίας του ώστε να χτίσει τους χαρακτήρες του, να δικαιολογήσει την επιθυμία του πρωταγωνιστή για εκδίκηση, να ενσωματώσει τις απαραίτητες ανατροπές με έναν τρόπο λειτουργικό. Σκοτεινό και συναρπαστικό, το μυθιστόρημα του Χιλ σε αρπάζει και δεν σε αφήνει να σουχάσεις μέχρι το τέλος της ανάγνωσης, καθώς νιώθεις μια ολοένα αυξανόμενη ταύτιση με τον Ξυλοκόπο. Εγκεφαλική δράση ανάμεσα στους ήρωες, με προεκτάσεις στην ψυχολογία και την θεολογία, με το ένστικτο της αυτοσυντήρησης να μοιάζει ανίκητο.

Τελικά Ο Ξυλοκόπος ήταν μία τεράστια και απροσδόκητη αναγνωστική απόλαυση, βιβλίο που ενδείκνυται για τους λάτρεις του είδους αλλά και για εκείνους που πεισματικά αρνούνται να διαβάσουν "αστυνομικά".

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

“Ζητείται Ανθρωπος”

του Γιάννη Πολυράκη

Παρουσίαση του βιβλίου του Δρα γεωπόνου – συγγραφέα Γιάννη Θ. Πολυράκη: “Ζητείται Ανθρωπος” θα πραγματοποιηθεί την Δευτέρα 12 Μαρτίου στις 7 μ.μ. στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων. Την εκδήλωση οργανώνουν η Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και η “Λογοτεχνική Παρέα Χανίων”. Την παρουσίαση του βιβλίου (και τον συντονισμό της εκδήλωσης) θα κάνει η τέως διευθύντρια της ΕΡΑ Χανίων Άννα Μακράκη – Καρέλα. Αποσπάσματα του βιβλίου θα διαβάσουν τα μέλη της “Λογοτεχνικής Παρέας Χανίων”, Μαρία Βογιατζάκη – Ντούζα (φιλόλογος – ποιήτρια), Ηλέκτρα Πολυράκη (νομικός – λογοτέχνης).

“Αγντρα της σκιάς”

της Αντωνίας Μποτονάκη

Παρουσίαση της βραβευμένης ποιητικής συλλογής: “Αγντρα της σκιάς” της Αντωνίας Μποτονάκη, θα πραγματοποιηθεί την Δευτέρα 12 Μαρτίου στις 7.30 μ.μ. στην αίθουσα της Δημοτικής Βιβλιοθήκης. Την παρουσίαση οργανώνουν ο Δήμος Χανίων, η Δημοτική Βιβλιοθήκη σε συνεργασία με τις εκδόσεις “Ιωλκός” και το βιβλιοπωλείο: “Το βιβλίο”.

Για το έργο της ποιήτριας θα μιλήσουν οι ποιητές: Λεωνίδα Κακάρουλου και Νεκταρία Μενδρινού. Αποσπάσματα από το βιβλίο της θα διαβάσει η ποιήτρια. Την εκδήλωση θα πλαισιώσει μουσικά με το βιολοντσέλο της η Δέσποινα Βαϊγκούση.

Η Αντωνία Μποτονάκη γεννήθηκε στην Κάντανο Χανίων. Εζησε στην Κάντανο, στα Χανιά, στη Θεσσαλονίκη και στην Αθήνα. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Έχει έναν γιο.

ΣΤΟ “ΚΟΥΚΟΥBOOK”

Γνωριμία

με συγγραφέα

Γνωριμία με τον συγγραφέα Χρήστο Δασκαλάκη, θα γίνει σήμερα Σάββατο 10 Μαρτίου στο βιβλιοπωλείο Κουκουbook στις 12 μεσημέρι. Ο συγγραφέας θα μιλήσει για το παραμύθι του: "Η χιονονιφάδα που αγάπησε το καλοκαίρι" (εκδόσεις Άγκυρα). Τα παιδιά που θα παραστούν καλούνται με σχετική ανακοίνωση, να φέρουν «ένα πήλινο κεσεδάκι (σαν αυτό από το γιαούρτι της γιαγιάς)» καθώς ο συγγραφέας, «μας υποσχέθηκε να φέρει το τρυφερό παραμύθι του "Η χιονονιφάδα που αγάπησε το καλοκαίρι" από τις εκδόσεις Άγκυρα, μερικούς σπόρους και όλες τις γνώσεις του για δώσουμε ξανά ζωή σε κάτι που αξίζει να μείνει κοντά μας!».

ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ “ΕΠΙΛΟΓΕΣ”

Συνάντηση για

τις “πολύγλωσσες

αφηγήσεις”

Η πρώτη ενημερωτική συνάντηση στο βιβλιοπωλείο “Επιλογές” για τις «Πολύγλωσσες αφηγήσεις» θα γίνει σήμερα, Σάββατο 10 Μαρτίου στις 11 το πρωί. Είσοδος ελεύθερη.

Βιβλία

Να σώσουμε

τον Μότσαρτ

Το ημερολόγιο

του Οτο Γ. Στάινερ

Raphael Jerusalemly

Μετάφραση: Αχλλέας Κυριακίδης
Εκδότης: Μελάνι

"Πέμπτη 15 Φεβρουαρίου 1940.

Αυτή η ανάμειξη των ναζί στον προγραμματισμό του Festspiele είναι απαράδεκτη. Εξοργιστική. Και η μετατροπή του Φεστιβάλ σε κυ-
δαίο εργαλείο προ-
παγάνδας, σε ψυχαγωγία για το στρατεύμα, είναι η χαριστική βολή. Να κρατάνε όμπρο τον Μότσαρτ. Να τον ταπεινώνουν έτσι. Μα δεν υπάρχει κανείς ν' αποτρέψει αυτή την ύβρη; Μου φαίνεται πως, τώρα, έχουν ξεπεράσει κάθε όριο! Δεν πρέπει να τους αφήσουμε να κάνουν κάτι τέτοιο. Χωρίς καμία αντίδραση, καμία αντίσταση. Αυτή η φάρσα πρέπει να τελειώνει. Πάση θυσία. Πρέπει να σώσουμε τον Μότσαρτ!"

Το καλοκαίρι του 1939, λίγο μετά την προσάρτηση της Αυστρίας στο γερμανικό Ράιχ, ο Ότο Γ. Στάινερ νοσπλεύεται σε ένα санаторίο του Ζάλτσμπουργκ, ενώ απ' έξω η ιστορία δείχνει τα δόντια της. Όλα μοιάζουν προαποφασισμένα, όταν ένα τυχαίο γεγονός τον φέρνει πολύ κοντά στο να αλλάξει την πορεία του αιώνα. Κι αν δεν έμενε τίποτα πια για να σώσει κανείς εκτός από τον Μότσαρτ;

Αδελφός αντί

αδελφού

Thunberg, Roslund

Μετάφραση: Ξενοφών Παγκαλιάς
Εκδότης: Κλειδάριθμος

Ο Λίο καθαρίζει το αίμα στο χολ -είναι μόλις δεκατεσσάρων χρονών. Πρέπει να φροντίσει τα μικρότερα αδέρφια του -ο πατέρας τους είναι στη φυλακή και η μητέρα τους στο νοσοκομείο. Και έχει αποφασίσει πώς θα το κάνει: Θα μεταμφιεστεί και θα κάνει την πρώτη του ληστεία...

Πολλά χρόνια αργότερα, ο Λίο αποφυλακίζεται μετά την πολυετή κατάδική του για τις πολυάριθμες -και υπερβολικά βίαιες- ληστείες τραπεζών που διέπραξε με τα αδέρφια του. Ο Λίο έχει πλέον έναν και μοναδικό στόχο: να κάνει την τέλεια ληστεία και να αρπάξει "αυτά που δεν υπάρχουν", τα χρήματα που έχει ξεχάσει η ίδια η κοινωνία. Τούτη τη φορά είναι αποφασισμένος. Δεν θα ανακατέψει τα αδέρφια του. Αλλά ξαφνικά συμβαίνει αυτό που δεν έπρεπε να συμβεί. Ένα λάθος που θα δώσει την ευκαιρία στον επιθεωρητή Τζον Μπρονκς να εμπλακεί στην υπόθεση και ν' αλλάξει τους όρους. "Αν μπλέξεις τον αδελφό μου, θα μπλέξω κι εγώ τον δικό σου!".

Κωδικό όνομα

Ιαπετός

Αντώνης Καράς

Εκδότης: Πνοή

Ο μικρός Ρασίντ, η μητέρα του, Σαΐντα, και ο Αμίρ κατευθύνονται προς τα σύνορα, σε ένα απεγνωσμένο ταξίδι προς

τη Δύση. Στο κατόπι τους ένας Έλληνας ανθυπαστυνόμος, ένας πράκτορας της CIA και δύο ανελέητοι ασασίνοι από τα βάθη του Αφγανιστάν. Τι ιδιαίτερο έχει αυτό το παιδί σε

σχέση με όλα τα υπόλοιπα που στοιβάχτηκαν στην Ειδομένη τον σκληρό χειμώνα του 2016 ώστε να το αναζητούν τόσο επικίνδυνοι άνθρωποι;

Ήταν αρκετή η λάμψη των ματιών της Σαΐντα για να κάνει τον Αμίρ να απαρνηθεί τα πάντα για κείνη;

Ποιο είναι το σκοτεινό μυστικό του Έλληνα αστυνομικού που απειλεί να τινάξει την αποστολή στον αέρα;

Ένα μυθιστόρημα για τη σκληρότητα των ανθρώπων, την απόγνωση και την εξιλέωση.

Η ωραία

της νύχτας

Ελένη Γκίκα

Εκδότης: Διάπλαση

Το μεγάλο και το ακατανόητο το ζεις. Φραγκοδίφραγκα θα είναι πάντοτε εκείνα που γράφω. Καταλαβαίνω καλύτερα τη σιωπή.

Είναι η μόνη παράφορα εύγλωττη, η μόνη αξιοπρεπής. Αλλ' άνοιξε ο χρόνος κι έχουν γίνει κουβάρι ό,τι θυμάμαι, ό,τι συμβαίνει κι εκείνο που κρύβεται αινιγματικά μια ζωή. Τον

πονάω τον τόπο μου. Είμαι ο τόπος. Ξερολιθιά στις ξερολιθίες.

Είναι η είδηση του καλοκαιριού: ένα νέο κορίτσι 26 χρονών σκοτώνει την πρώην γυναίκα του συντρόφου της. Η γιαγιά της, επίσης στα 26 της, είχε κάψει τον άντρα της πάνω από μισό αιώνα πριν. Η αφηγήτρια, που περνούσε έξω από "το σπίτι της φόνισσας" για να πάει στο σχολείο όταν ήταν παιδί, θα προσπαθήσει να συναντήσει τη γιαγιά-φόνισσα με τον μόνο τρόπο που ξέρει: στο χαρτί.

Μέσα από τις παράλληλες και αλληλοσυμπληρούμενες αφηγήσεις τριών γυναικών, αλλά και με εγκιβωτισμένα ντοκουμέντα από εφημερίδες και σημειώσεις για θεραπευτικά βοτάνια για τις ασθένειες της καρδιάς, ξετυλίγονται τα μυστικά ενός πανάρχαιου τόπου, η σχέση μάνας-κόρης, η μοίρα της γυναίκας, η αρρώστια του έρωτα, η επιθυμία, η ενοχή, και μια προσωπική ιστορία που εντέλει γίνεται οικουμενική.

Το χρονικό δύο φόνων, μια οικογενειακή σάγκα, και η οργανική σχέση της συγγραφέως με τους ήρωές της.

